

A műlábgyárban sosem készül két egyforma protézis

Test és lélek – kényes egyensúly

Egyre több művétagra és gyógyászati segédeszközre van szükség Magyarországon. Csak Szegeden négy cég foglalkozik ezek gyártásával. Az ortopéd műszerészek azt mondják: minden alkalommal egy kis műalkotást hoznak létre.

A művétagkészítés azon kevés szakmák egyike, ahol a dolgozók azt mondják: bárcsak ne lenne rájuk szükség. Pedig van, méghozzá évről évre egyre nagyobb. Csak Szegeden négy cég foglalkozik azzal, hogy amputáláson átesett embereknek gyártsanak – ha nem is teljes értékű végtagot, de amivel valamennyire pótolni képesek elvesztett kezüket vagy lábukat. Bár kétségtelen, hogy a kezdetleges megoldásnál, a falánál ma már lényegesen modernebb műlábak készülnek, az amerikai élsportolók és híreseken látható csodaprotézisektől mi még nagyon messze vagyunk. Egyszerű a magyarázata: a társadalombiztosító egyre jobban szűkíti az összeget, amiből az alanyi jogon, ingyenesen járó művétagokat el lehet készíteni.

Az érszűkület a főbűnös

A Prima-Protetika Kft. egyike azon szegedi vállalkozásoknak, ahol járógépeket, protéziseket, ortopéd cipőket, fűzőket gyártanak a betegeknek. A családi hangulatú műhelyben két fiatal ortopédműszerész készíti ezeket az eszközöket. A sarokban gipszinták, arrébb műanyag lábfejek és már kész, összeszerelt protézisek mutatják: unatkozni sajnos nincs idejük.

– A legtöbben érszűkület miatt vesztik el végtagjukat. A baleset miatti csonkolás sokkal ritkább – mondta el **Loksa Gábor**. Minden betegről pontosan tudják, kivel mi történt, hiszen hetekig együtt dolgoznak velük. Ők mérik le a csonkot, amihez igazítani kell a művétag méretét, öntik ki a protézist, és aztán ellenőrzik, jó lett-e az új láb. Azok közé tartoznak tehát, akik azonnal látják munkájuk sikerességét. Ez némileg kárpótolja őket a rengeteg nyomasztó élményért, amit a tragikus emberi sorsokat megismerve kénytelenek elviselni.

Minden a fejben dől el

– Az alszárprotézissel (térd alatt amputáltak használnak ilyet) jóval hamarabb lehet megtanulni úgy járni, hogy szinte észrevehetetlen le-

gyen, művétagot visel a beteg. De a térdízület felett amputált láb pótlásával is lehet teljes értékű életet élni. Minden azon múlik, hogyan dolgozza fel az illető lelkileg a végtagvesztést, és mennyire fogadja el, hogy ezentúl műlábbal kell élnie – magyarázta **Bánfi László**. – Ezek a műlábak már kényelmesebbek, minden gond nélkül lehet velük közlekedni, sőt alszárprotézissel még sportolni is. Olyan visztart sosem lesz a művétag, mint az igazi volt – ezt sok betegnek nehéz elfogadni.

Van lehetőség egyéni elbírálás alapján a legkorszerűbb protézisek elkészítésére is, de ezt az OEP felé külön kérvényezni kell. A cégnek lehetősége van a legmodernebb alkatrészek és alapanyagok beszerzésére, ha erre van igény. Extra kéréssel azonban csak ritkán fordulnak a betegek a gyártóhoz, mivel azt hiszik, hogy azok már mind saját pénztárcájuk terhére mennének. Inkább csak apróbb módosításokat szeretnének, mint például hogy sötétebb legyen a végtag alapszíne, vagy legyenek kilakozva a lábfej körmei. Megalapozott igény esetén korszerű térdízületet is beépítenek, főleg fiatalabb aktív betegek esetén. Gyerekeknek készülő járógépek esetében pedig a fiatal emberek maguk ajánlják fel, hogy mintásra festik a vázat.

A fém csillogása

Elsősorban azt szeretnék az érintettek, hogy minél kevésbé tűnjön fel másoknak a fogyatékoságuk. – Eddig egy kivétel volt: egy bácsi kérte, hogy a fémvázra ne tegyünk fel szivacsot, ami tulajdonképpen a láb formáját és jellegét imitálja – mesélték a műszerészek. – Tettszett neki, hogy olyan szépen csillog. Ez egyébként nyugaton nem is kirívó eset. Csak mi, magyarok vagyunk ilyen tekintetben hiúak.

Ebben a szegedi műhelyben gyártanak számos más gyógyászati segédeszközt is. Egy alkalommal még egy kis sisakot is készítettek egy olyan fiú számára, aki kényszeresen verte oda a fejét mindenhez. Az elmúlt 13 év alatt egyedül műkezet nem készítettek egyszer sem – nem volt rá igény. Azt mondják, igazán kreatív, már-már művészi munka, amit itt végeznek. Hiszen ahogy nincs két egyforma ember, nincs két egyforma láb sem, még akkor sem, ha az műanyagból készül. Annak is tökéletesnek kell lennie.

TIMÁR KRISZTA

Horváth Dezső a Regiórában

Ma délután 14.03-tól ismét jelentkezik a Regióra, a szegedi stúdió magazinnívója az m1-en. Az adásból megtudhatják, mivel foglalkozik az Ételallergia Regionális Közhasznú Egyesület, tanácsokat kaphatnak a 8 általánost be nem fejezett tanköteles korúak továbbtanulásához, megismerhetik a dél-alföldi régió turisztikai látványosságait. Bemutatkozik egy békecsabai mintagazdaság, a Medovarszky-birtok. A Zsombói Wesselényi Népiskola hallgatóival együtt köszönti a műsor a 70 éves **Horváth Dezső** újságíró, a Délmagyarország munkatársát. A mai alkalommal a nézők a kíváncságműsorban különböző népek zenéiből választhatnak, valamint a stúdióban játszik a Peter & Pan duó. Szerkesztő: **Kiss Mónika**.

Víz és kultúra

Három kategóriában hirdet pályázatot Víz és kultúra címmel a Magyar Hidrológiai Társaság Szegedi Területi Szervezete és az Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság. A képzőművészeti pályázatra bármely technikával készült, a kiíráshoz illeszkedő alkotással nevezhetnek egyének és alkotókörök óvodás, általános, valamint középiskolás korcsoportban. A témában írásbeli pályaműveket – verset, esszét – is várnak általános iskolás, felsőtagozatos valamint középiskolásoktól. A makettkészítő pályázat nincs korhatárhoz kötve, ebben a régióra jellemző megvalósult, tervezett vagy futurisztikus épület, szerkezet modellezésével lehet indulni. A pályaműveket március 3-án déli 12 óráig kell eljuttatni az Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság titkárságára (6720 Szeged, Stefánia 4.).

Évente több mint két és félszáz eltűnést jelentenek be Szegeden

A többség intézetből szökik

Tavaly 272 eltűnést jelentettek be Szegeden. Vannak, akik rossz bizonyítványukat szégyellve, mások az intézeti kötöttségek miatt mennek világra, de 90 százalékuk egy hónapon belül megkerül. A szegedi eltűnési rekordot egy 17 éve ismeretlen helyen tartózkodó nő tartja.

A rendőrségi törvény szerint az számít eltűnt személynek, akinek nem adható ésszerű magyarázat a tartózkodási helyére. Idén eddig 23 eltűntet jelentettek be a Szegedi Rendőrkapitányságon, közülük tizenhárom szökött intézetlakók voltak. Rajtuk kívül öt felnőttnek és négy gyereknek vesztett nyomra januárban, de egy kivételével mindegyiküket megtalálta a rendőrség.

Szalay Szabolcs, a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság célkörzési csoportvezetője elmondta, a legtöbb eltűnt három napon belül előkerül. Általában rokonaiknál, barátaiknál, ismerőseiknél találják meg őket. – Leghamarabb többnyire a szülők, a gyermekek hollétére derül fény, aggó szülők azonnal értesítik a rendőrséget. Később kiderül, hogy csemetéjük a barátja lakásán számítógépezik, vagy hosszabb biciklitúrára adta a fejét – mondta a százados, aki ennek ellenére bátorítja a szülőket: nyugodtan keressék fel a rendőrséget, ha úgy vélik, gyermekük eltűnt. Ők kézbe veszik az ügyet.

Tavaly összesen 272 személy eltűnése miatt indított eljárást a szegedi rendőrség – ez nem tér el jelentősen az országos átlagtól. Közülük 256-an 30 napon belül előkerültek. A cselengők egyötöde 2005-ben is

Ketten azok közül, akiket hónapok óta keresnek: **Spáncer Pálné** és **Orosz Béláné**

intézetből szökött el. Az intézetek lakói között sok a notórius eltűnő, mesélik, hogy visszakerülésük után egy nappal újból megpróbálkoznak a szökéssel. A családban élő gyerekek közül vannak, akik a bizonyítványosztás idején mennek világra, de olyan is akad, aki a nyári szünetet arra használja fel, hogy a haverokkal ellátogasson a Balatonhoz – bejelentés nélkül. Gyermekkorúak esetében a rendőrök a szülőknél adják át a megkerült csemetét, a felnőttek pedig dönthetnek arról, hogy hozzátartozóikkal kívánják-e közölni új tartózkodási helyüket.

Csak kevesen vannak, akik hosszabb idő, netán évek után sem kerülnek elő. Egy eltűnt személyt 20 évig köröz a rendőrség – bár erre szerencsére nagyon ritkán kerül sor. A hozzátartozók 5 év sikertelen keresést követően kérhetik a halottá nyilvánítást.

Szegeden a legrégebben eltűnt személynek, **Dr. Marton Mária**-nak 1989. május 17-én, csaknem 17 éve vesztett nyomra. A lista má-

sodik helyén egy 1908-as születésű, 14 éve eltűnt nő áll. Mivel ő ma 98 éves lenne, előkerülésére egyre kevesebb az esély. Évente mintegy 1-3 embert nem sikerül megtalálniuk a nyomozóknak, de voltak olyan évek – például az 1995-ös – amikor mindenki előkerült. – A hosszabb ideje eltűntek leggyakrabban öngyilkosságra utaló jeleket találunk, az nem jellemző, hogy akinek nyoma veszett, bűncselekmény áldozatává vált volna. Tavaly ilyen nem is fordult elő – mondta **Szalay Szabolcs**.

Az eltűnések vizsgálatánál fontos az azonnali fellépés. A bejelentéstől számított 24 órán belül a rendőrség megkezdheti a körözést. A nyomozók kikérdezik a hozzátartozókat, barátokat, megvizsgálják, máskor is elköborolt-e már az illető. Sok esetben a polgárorség, a vadász-társaság vagy a mezőőrök is nagy segítséget nyújtanak a keresésben, de ha felmerül, hogy az eltűnt külföldön tartózkodik, az Interpol segítségét is igénybe veheti a rendőrség.

FAZEKAS GÁBOR

Meghoztuk a jó árakat!

TESCO
A legkisebb is számít!
SZENTES

Sertéslapocka
669,-/kg

Edami sajttömb
Normál ár: 1199,-/kg
899,-/kg

25% kedvezmény

MEGNYITOTTUNK!

AJÁNLATUNK 2006. FEBRUÁR 2-ÁN REGGEL 8 ÓRÁTÓL FEBRUÁR 14-IG, A KÉSZLET EREJÉIG ÉRVÉNYES.

Árunk forintban értendő, az ÁFÁ-t tartalmazza. Az esetleges nyomdai hibákért felelősséget nem vállalunk. www.tesco.hu

Ingyenes házhoz szállítás 25 km-en belül

Bankautomata

Étterem

0-24